

ÉTKEZÉSI ÍRÓ

A lángos, mint olyan

szöveg: Jolsvai András, fotó: Sebestyén László

A csuda tudja, miért került ez az ártatlan hungarikum annak idején a politika erőterébe, de kétségtelen, hogy odakerült. Talán az elhíresült graffiti tette, melyben az ötvenhatos események után ocsúdó falíró állampolgár azt meszelte föl egy budai gyárépület oldalára, miszerint „egy forint a forró lángos, döngöljön meg Kádár János!” Mire – a legenda szerint – egy ellenfirkáló a felszólító módú ige elé odabiggyesztett egy „ne” szócskát, amivel feje tetejéről a talpára állította az egész mondanivalót, de a prozódíának persze befellegzett. Am mindez nem volt elég, mert jelentkezett egy újabb hozzászóló, aki inkább az első felvetéssel látszott egyetérteni, odaírt hát a ne elé egy miertet is, de ezzel aztán véget is ért az izgalmas falvita, mert jöttek a pufajkások, és elvittek mindenkit, akinek meszesvödör volt a kezében, tekintet nélkül arra, mit kívánt volna elmondani vele.

Társadalmi rendünk megszilárdult – szögezték le ekkor a hatalom birtokosai.

Úgyannyira szilárd lett, hogy az állami tulajdon mellett megjelentek, megjelenhettek mindenféle alternatív tulajdonformák

is, ott volt mindjárt a szövetkezeti szektor, egyem a szívét, és lábra kapott (mondjunk azért inkább csak lábacskát) itt-ott a maganerő, melyet Kellér Dezső műlhatatlan szavával ma is maszeknek nevezünk.

Ilyen emlékezetes maszek volt a lángos-sütő kisiparos. Egyáltalán nem világos ma már, miért nem a lángosgyárban készült a lángos, vagy miért nem kellett szövetkezetbe tömörülniük a lángossütőknek, miként a fodrászoknak, cipészeknek, órasoknak – annak is épp annyi értelme lett volna. Tény azonban, hogy nem kellett, és ettől a lángos-sütés, sőt, maga a késztermék is valahogy (maszatosan és definiálatlanul) a szabadság szimbóluma lett. Ha az ember lángost süött, önként kiállt a sorból, s valami mást csinált, mint amit megszoktunk. S így járt el az is, aki ette a lángost: eleve gyanús helyeken, pályaudvarok mellett, piacokon vagy üdülőhelyeken tehette csak, állva vagy sétálva, azaz szabálytalanul.

Hogy a hatalom átérezte-e mindezt, ma már nehezen volna kideríthető, de azt el kell ismerni, hogy derekasan üldözte e foglalkozás üzőit. Nem múlhatott el évszak anél-

kül, hogy a bűnügyi rovatokban fel ne tűnt volna valaki, aki galádul megkárosította a lakosságot, mert fél dekával kevesebb lisztet tett a fent mondott kenyérféle tészájába, vagy kispórolta a lángot belőle. (Maradt az os.) De az éber fogyasztóvédők – kiket akkoriban még népi ellenőröknek hívtak – lecsaptak s méltán, a gaz lángossütő pedig szedhette az irháját.

Na, ehhez képest a magyarok apraja-nagyja élt-halt a lángosért, melegebb nyári napokon háromnegyed órás sorokat kellett végigállni érte a Balaton mellett, de mit számított: lángost enni maga volt a nagybetűs ünnep. Egyforintos korában még csak sima és fokhagymás változatban létezett (utóbbi egy átláthatatlan trutymó volt valójában, kenőtollal vitte föl rá az árus), később kitört a tejfölláz, aztán a sonkaőrület, ma már van szalámis meg kecskesajtos, sőt van nutellás is bizonyos helyeken: hogy az emberiség korcsosul, azt hiszem, bizonyítékként elég lesz ennyi.

Ujpesten két lángosos volt, egy a nagy- és egy a kicsinél. Mi az utóbbihoz jártunk, kizárólag kihűlt lángost árult (az volt az elve, hogy lángost el nem dob, olajat szezonon belül nem cserél), minden darab lukas volt belül, kifonnyadt belőle az anyag. Ki nem állhattam, s nem értettem, mit szeretnek ezen a felnőttek.

Aztán egyszer Aligán hozzájutottam egy frissen készült parasztlángoshoz. Azóta nagy híve vagyok. Eszem, amikor csak tehetem. Csak a gyomromnak ne szóljanak róla, ha lehet! ●

PALOTÁK POLGÁRHÁZAK TEMPLOMOK

a k ö z é p k o r b ó l

válogatás
a Budapesti Történeti Múzeum
Középkori főosztályának
2015-ben végzett
régészeti feltárásaiból

PALACES, TOWN HOUSES, CHURCHES FROM THE MIDDLE AGES

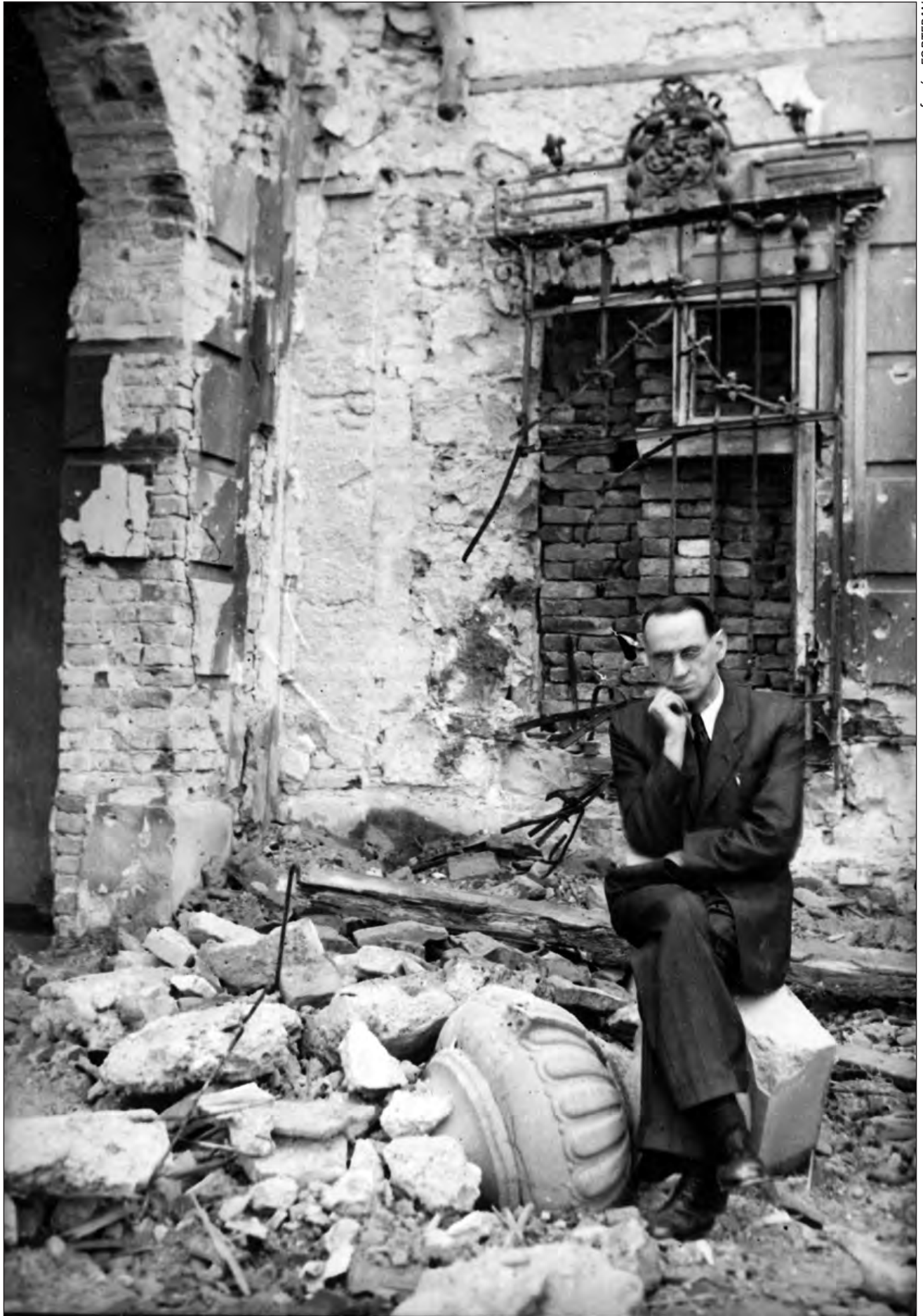
Selection from the archaeological
excavations of the Medieval Department
of the Budapest History Museum
carried out in 2015
Exhibition in the Budapest History Museum
Castle Museum

Kiállítás a Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeumában
2016. október 3. – 2017. január 8.

www.btm.hu

forrás: FORTEPAN

